

PALTAMON TYÖTÄ KAIKILLE – HANKE

Työllisyyden nostotalkoot Keski-Suomessa

Jyväskylä, 22.10.2007

Arto Laurikainen, Paltamon kunta

Hallitusohjelma:

"Valtion työvoimapolitiikkaa uudistetaan tavoitteena parantaa työnhakijain ja työpaikkojen kohtaantoa, edistää uusien työpaikkojen ja yritysten syntymistä sekä vähentää työttömyyttä ja osaltaan estää syrjäytymistä."

HISTORIAA

- Ajatus toimintamallista juontaa juurensa Kainuun maakuntakokeilun valmistelusta 2004
- Jäi hautumaan – palattiin aktiivisesti 2006 miettimään toteutusmallia. Perustettiin maakunnan nimeämänä laajapohjainen valmisteluryhmä
- 2007 alkuvuodesta valmistelurahaa maakunnalta
- 2007 kesällä esitys työministeriölle toteutuksesta
- 2007 syksyllä maininta valmistelusta budjettiin

KOKEILUN TAVOITTEET

- Työttömien työllistyminen vapaille markkinoille
- Kohtaanto-ongelmaan ratkaisujen etsiminen (Talvivaaran kaivos, eläköityminen 50 % v. 2020 mennessä, peräkamarin pojat...)
- Syrjäytymisen ehkäisy ja ”oman elämän hallinta”
- Käytettävissä olevien resurssien vaikuttavuuden lisääminen (Kainuu edelleen maan pahinta työttömyysaluetta)
- Verotulojen lisääminen ja menojen vähentäminen

VALMISTELU

- Valmistelu tapahtunut laajapohjaisessa työryhmässä (mm. työmarkk.osapuolet, yrittäjät, kunta, maakunta, työv.hallinto)
- Tehty oman työn ohessa, pieni Maakunnan valmistelun hankerahoitus 2007
- Työryhmä täydentynyt nyt TM:n ja VM:n edustuksilla. Myös STM:ää on pyydetty mukaan
- TM/Kainuun te-keskus sopinut valmistelijan palkkaamisesta (75% tuki) v:n 2008 alusta.

TOIMINTAPERIAATTEITA 1

- Ensisijainen tavoite työllistyä oikeaan työhön (siihen tarvitaan osalla työttömiä välityömarkkinoita ja työvalmiuksien lisäämistä koulutuksella ja kuntoutuksella)
- Työvoiman vuokraus työnantajille mahdollistaa työttömälle osaamisen näyttämisen ja työnantajalle työntekijän sopivuuden arvioinnin (työnantajariski pienentyy ja tekemättömät työt tulevat esiin, työttömällä ei katkoksia toimeentuloon)
- Loput ”kansalaistyöhön” julkiselle sektorille tai järjestöihin
- Tärkeää, että huolehditaan, etteivät työmarkkinat tai kilpailutilanne vääristy (yritykset, kuntatyö)

TOIMINTAPERIAATTEITA 2

- Kansalaistyö on työsuhde ja siitä maksetaan TES:n mukaista palkkaa (kertyy sosiaaliturva ja työterveyshuolto)
- Portaittainen kannustava malli
 - kuntouttava työtoiminta (joilla ei juurikaan työkykyä, väh. 4 h/vk, perustuu lakiin)
 - kansalaistyö 4-6 h/pv (palkka 800-1000e)
 - ohjaava työ 4-8 h/pv (palkka 1300e)

TOIMINTAPERIAATTEITA 3

- TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT:
 - Työttömät saadaan työterveyshuollon piiriin
 - Valtaosa työttömistä saadaan työpaikka-ruokailun piiriin
 - Savuttomat työpaikat

TOIMINTAPERIAATTEITA 4

- työkyvyttömille ja vajaakuntoisille lääkärintarkastus -> työkykyarvio -> kuntoutus tai eläkeprosessi
- etsitään keinoja siihen, että eläkkeellä voisi nykyistä joustavammin työskennellä (Kainuun huoltosuhte ongelmallinen, enemmän työikäisiä pois työmarkkinoilta kuin työttömänä 4/2007)

HAASTEITA

- lainsäädäntömuutosten selvittäminen (näyttäisi, ettei tarvita lain muutoksia)
- työstä kieltäytyjät (karenssit, viimesijainen toimeentulotuki)
- ammattisuoja 3 kk vaadittaessa
- kunnan taloudellinen kannustinloukku
 - sote valt.osuus, päivähoitukust., verotulon täydennys

RAHOITUS

- Suorat todennettavat kustannukset
- Spekulatiiviset kustannukset/hyödyt
- Tehdyn työn tuotto yhteiskunnalle
(ei laskelmissa muk.!)
- Yksinkertaisin toteuttaa sisällyttämällä
valtion budjettiin Kainuun
kehittämisrahaan (kun etuuksia ei käytetä,
jää säästökseksi valtiolle/KELA:lle/kassoille)

RAHOITUS

- Budjettiriihessä hyväksyttiin pöytäkirjamerkintä:
”Hallitusohjelman mukaan välityömarkkinoiden toimivuutta parannetaan ja luodaan edellytyksiä matalan kynnyksen työllistämiseksi kaikille työnhakijoille. Paltamon hanke on hyvä esimerkki suunnitelmista kehittää alueen tarpeista lähtevät välityömarkkinat. Hanke edellyttää kuitenkin vielä jatkovalmistelua ennen kuin sen rahoittamiseen voidaan ottaa lopullisesti kantaa. Jos hankkeen toteutukseen löydetään toimiva malli, hallitus varautuu ottamaan valtion talousarvioon määrärahan Paltamon hankkeelle vuosille 2009 – 2012.”

KUSTANNUKSET

- SUORAT KÄYTETYT RESURSSIT 2005
 - TYÖTTMYYSKASSAT 2,0 M€ (osa STM:ltä)
 - KELA 1,3 M€
 - TM/TEK 0,8 M€
 - KUNTA/MAAKUNTA 0,8 M€ 4,9 M€
 - VÄLILLISET KÄYTETYT RESURSSIT
 - TERV.MENOT (-10%) 1,1 M€
 - LASTENSUOJELU 0,2 M€
 - VEROHYÖTY 0,6 M€ 1,9 M€
 - LISÄKUSTANNUKSET
 - PÄIVÄHOITOMENOJEN KASVU - 0,4 M€
 - SOTE-VALTIONOSUUDEN LASKU -0,4 M€ -0,8 M€
- YHTEENSÄ 6,1 M€

BUDJETTI 2009

- MENOT 7,8 M€
 - HLÖSTÖMENOT 6,7 M€
 - AS.TUNTIJAPALVELUT 0,9 M€
 - MUUT MENOT 0,2 M€

- TULOT 7,8 M€
 - VALTIO 7,1 M€
 - KUNTA/MAAKUNTA NTTO 0,2 M€
 - KELA 0,1 M€
 - LASKUTETTAVA TYÖ 0,4 M€

BUDJETTI 2011

• MENOT		6,9 M€
– HLÖSTÖMENOT	6,2 M€	
– AS.TUNTIJAPALVELUT	0,5 M€	
– MUUT MENOT	0,2 M€	
• TULOT		6,9 M€
– VALTIO	5,7 M€	
– KUNTA/MAAKUNTA NTTO	0,2 M€	
– KELA	0,1 M€	
– LASKUTETTAVA TYÖ	0,9 M€	

TUTKIMUS

- Suunnitteilla laaja seurantatutkimus:
- Mukana kansanterveyslaitos, KEELA, sekä mahdollisesti Hgin ja/tai Treen yliopisto, Stakes/STM, TM, jne.?
- Käytäisiin läpi kaikki Pmon työttömät ja vastaava verrokkiryhmä(t)
- Taloudellisten vaikutusten selvittäjä avoin – VM?

LYHYESTI SAKSAN KOKEMUKSIA

- Saksan Sachsen-Anhalt –osavaltiossa aloitettu kansalaistyökokeilu 8/2006
- Täystyöllisyyden aluekokeilu Bad Schmiedebergin kaupungissa (samankokoinen kuin Paltamo, sama työttömien määrä!)
- Tehty tarkat kriteerit kansalaistyöstä, niitä voi hyödyntää Paltamon mallissa
- Kokemukset lähes yksinomaan myönteisiä

KIITOS!

LISÄTIETOJA:

anneh.huotari@gmail.com

arto.laurikainen@paltamo.fi

riitta.oikarinen@mol.fi

arto.okkonen@imagon.com